

GUARY MIKLÓS PRAEFECTUS JEGYZÉKE A XVII. SZÁZAD VÉGÉRŐL.

Az alábbiakban adott érdekes jegyzék a pannonhalmi rendi levéltárban elhelyezett Guary-levéltárban van. Az összeíró sem magát meg nem nevezte, sem az időről nem adott számot, amelyről jegyzéke szól. Azonban mindkettőt megállapíthatjuk. Az elsőről számol a két írott ívre terjedő jegyzék hátírata: Ad acta praefecturae Nicolai Guary. A második hozzávetőleg megtudjuk Sennyei István veszprémi püspöknek ugyanezen levéltárban levő 1682 márcz. 28-ki Sümegről keltezett iratából, melyben bizonyítja, hogy „nemzetes vitézlő Guáry Miklós Uram tiz esztendőül fogva becsületes, jámbor szolgálk, most penigh praefectussunk s kapitányunk lévén senki jószágát nem dulta, se nem dulatta, se pedig emberét nem fogatta, nem sarczoltatta; sőt inkább tehetsége szerint mind magunk jószágát és másokét is dulóktúl, fosztogatóktul és kóborlóktul oltalmazta.“ Ezen praefectusságának idején Guary értékes katonai igazságszolgáltatási tekintetben s gazdaságtörténelmileg becses följegyzéseket tett a bevételeiről, amelyeket az alábbiakban közlünk.

*

Praefectusság és kapitányságom accidentiai.

Első esztendőre.

Októberben Páhokon megszálván ott való licentiatius kötöt meg maga jó akarattjából 3 lud tojással, mellyet az urnak praesentaltam.

Fülöpi praedium hegyen adtam fel egy pusztá szőlőt kívágó örsi nemes embernek dézma és hegyvám alá, arrul való levéltül adott

1 forint — dénár.

Tagyan hegyen ott lakozó Ágoston Istvánnak adtam fel hasonlóképpen egy pusztá szőlőt, levelétül adott

1 „ — „

Idbás Iván perneszi uraimék somogyi jobbágyinak ellopván 13 lovokat; hogy ez iránt ő kegyelmekkel megalkuttattam és hogy más, igazságos igyében pártját fogtam a vádlók ellen, ne szenvedjen ártatlanul tovább fogságot, Baborsai Botka Ferencz, Csornai prépost, Tallián Gergely uraim reá fogott jobbágyinak feles száma elveszett, ökrei végett jó kezességen törvénnapig való kiszabadításért adott

19 „ 85 „

Bogor István Lábodi Bencze megveréséért s rajta tett vér bocsátásért	1 forint 50 dénár.
Perák nevű tapoczai rácz több társaival együtt fogván egy laki törököt, melyet annak utánna keszt-heliek idebrite elvevén tülök, hogy aziránt igazságok-ban pártját fogtam, adott	" — "
Sidi Miklós nevű sidi jobbágyát bizonyos okokra allicentiálván Nádasdi István uram Bakacs Sándor uram miatt, jött Tapocsára, hogy aziránt megalkud-tattam, vagy igazságában mint allicentiatusnak pártját fogtam, adott	" — "
Tapocsai Kovács Gergely ott való vajdaságra tett instellatiojáért adott egy pár karmasin csizmát.	
Patai Mihály maga jó akarattjából ajándékon adott egy pár karmasin csizmát.	
Lövődiek magok jó akarattjukból ajándíkon adtak egy nestet.	
Rácz István maga jó akarattjából ajándékon adott egy róka bőrt.	
Szabó János szalavári nemes ember Maroson lakozó jobbágyinak 20 számú szarvasmarhájok vissza-adatásáért (kiket tapocsaiak Szép Pál sinistra informa-tiojára elhajtottak volt) adott egy pár k(armasin) csizmát.	
Marcus János Keszthelen lakozónak is azon alkalmatossággal elhajtván két ökreit, azoknak meg-térétéseért adott egy pár k(armasin) csizmát.	
Berkesdi Máténé Tapoczán lakozó, hogy az ura megölését akaliak ellen törvényesen foggyam, adott egy pár karmasin kapczát.	
Tapoczai malom collatiojátul ott való molnár	3 " — "
Szegedy Pál uram rendeki jobbágyi sertés mar-hái ellopásáért való büntetésben Törös István, Szűcz György Tapoczán lakozók adtak	3 " — "
Simégi cigán vajda egy lovása paripa cseré-lésben egy kehes lovat ép ló gyanánt dicsérvén és megcsalván tudva, lovam visszaadásával adott bün-tetésben	3 " — "
Karosi jobbágy feleségével egy sz-gróti hajdu elszökvén és Czigán Gyurkó Törek Morczin meg-fogván, ennek egy hosszú puskáját adták kezemhez, melyet én is tapoczai vajdának ajándékoztam.	
Moháczikat Babocsai Ferencz uram hódult jobbágyit tapoczaiak felhozván hódulatlan ember gyanánt fogságra Tapoczára sarczoltatni, azok vissza-adásokért magok jó akarattjából adtak moháczikat egy daru szőrű lovat, mely megért 28 tallért.	
Bosnyak Huszain basa iloki fő török rab magá jó akarattjából adott egy zubbónnak való selyem	

török materiát, egy selyem övet, két vég patyolatot, 7 ref atlaczozt, egy skárlát szőnyeget, egy lóra való selyem zafrangót, egy nest kalpagot, egy pár bétlet karmasin czizrát.

Ismét Haszán érsek-ujvári török rabnál, amidőn tömlőczre hajtván 32 csikin aranyat találtam, azok közől uram ő nagysága adott kettőt

6 forint — dénár.

A tapoczai hajduk penig ezen rabok (öten levén mindenestül a rab) kottyavetyéjében adtak egy pár selymes kesztyűt, egy skofiumos levéltartót és kész pénzt

20

Ezen csatából egy tapoczai hajdu magtalanul meghalván és annak része ex officio reám szálván adtak azon hajduk (azon kívül a kit még éltében fölvelt)

25

Anyos Gezi Pandur Mihok megvágásáért való vérbírságban adott egy pár bétletlen karmasin czizrát.

Csepeliek maguk jó akarattyukbul ajándékban hoztak 2 pár karmasin kapczát.

Ferenczi Gergely fia maga szolgálóját meghasítván bika pénzben adott

3

Vásarhely Börz Ferencz nevű jobbágy egy leányt meghasítván bika pénzben adott

6

Forintos Palkó simegi katona egy szent-gróti ember megfosztásáért való büntetésben cum restitutione rerum damnificatae personae és Meszeli András kapufája elviteléért adott

1

Pápai Gergely deák sertés marhái 6 hétig való legeltetéséért (extra glandinationem) engettem meg kis-lövődi határban, adott

1

Dobos Imréné hogy unokájára való költségét Berke Benedekkel megtéríttem adott

1

Szokoly Ivánt több társaival együtt táhi ráczok feladván kaposi töröknek és nagy nehezen 200 taleron, több feles portékán szabadulván (Sári Palkó egyik társa most is rab, a többit levágták), azon feladások végbeli kapitány és tisztviselők előtt Tapoczán megbizonyosodván azzal is, hogy azon tahiak közől ketten tamási török várba be is szöktenek, sarczaért Szokoli Iván circiter 62 számú marhájokat azon tahiaknak elhajtotta, melyből adott maga jó akarattyából pártfogásáért 8 talléros lovacskát és a marha hajtó katonák

3

Törökarros Gergely Kovács Jánossal való osztályában a simegi háza végett adott egy pár karmasin csizrát.

Ferenczi Gergelyné hogy mostoha fiával együtt Prágára ki ne küldgyem jobbágyságra a téli időre nézve, mivel mindenét ide takarta Simegre és itt is

azon jobbágyságban marad, szolgál s a többi prágaiak közé adózik, adott	3	forint —	dénár.
Vásárheli polgároknak 3 ökrök elveszvéen és az ur gulyássá megtalálván, azok restitujokért jó akarattyokbul adtak	5	" —	"
Petroviczi János özvegyének Tapoczai Törös Istók lévén adós, azon adósság megeleéítéséért maga jó akarattyából adott	3	" —	"
Magyar Jancsi, uram ő nagysága disznópásztora behajtván a símegi földrül Rendeki Hegy Mihály sereg sertésmarháit, azoknak visszaadásáért adott azon Hegy Mihály	1	" 25	"
Bogor István házára Dadi Mikola reá menvén és szolgálóját megvervén pártfogásáért maga jó akarattyából küldött	2	" 25	"
Simontornyai egy törököt, 2 buliát, 3 leánt tihanyiakkal együtt hozván símegi katonák, Orbas Iván, Bozor István több társaival, azon nyereségbül adtak	10	" —	"
Tapoczai Vastag Mihók és Czotorbás tapoczai vajdára reá támadván és ellene fegyvert vonyván, két vele levő hajdut megvervén, bírságban adtak egy hétig való aristom után	3	" —	"
Deveczeri Farkas Mihály és Buzás Mihály sertésmarhájakat behajtván Nyradiak, azoknak visszaadásáért adtak	1	" 90	"
Tihani Gyurkó, Darási Balás Dunáról hozván 12 török és rácz rabot, azon nyereségbül adtak egy pár karmasin csizmát és	6	" —	"

Második esztendőre.

Tapoczai Molnár Mihály az magyaros hegyen levő szőlópásztort megvervén, vérbírságban adott	2	" —	"
Tapoczai vajda az ott való sereg képeben az vajda (?) keresésében (!) tett segítségért, jó akaratomért adott	3	" —	"
Símegi Fejes Andrásné meghalván, testamentuma confirmatiojáért adott a veje, Mihály kovács	1	" 50	"
Pápai csizmaziák Patainé széna lopásán tapasztaltatván bírságban vásárkor adtak egy sattyán csizmát.			
Gazdag Ferencz maga jó akarattyából adott egy nest bőrt.			
Lantos Ferencz egy elveszett lova refusiojáért adott	2	" —	"
és ugyanazon alku(d)tatásban Lakajartó (!) János, ki miatt elveszett, egy pár karmasin csizmát, mindenik maga jó akarattyából.			

Patai Mihályné ma halála után, a miben illik, igazságos pártfogásért maga jó akarattal adott egy pár karmasin eszímát.

Tapoczai Lakatos János Lantos Gergely elvezett lova békeltetéséért és alkuttatásáért adott egy pár karmasin eszímát jó akarattal.

Szokoly György ötöd magával Tamási tájárul és Somogyrul hajtván 5 lovat hódulatlan ráczoktul, adott egy pár eszímát karmasint jó akarattal.

Szokoly Iván házamra jöven részegen és minden ok nélkül ördög adtanak, teremtettenek szidalmazván. harmad napi fogsága után adott --- 3 forint — dénár.

Mogyorosi Istvántul győri katonák egy lovát minden szerszámostul elvonyván, a győri kapitán (?) pártfogásáért hozott egy pár karmasin pupucsot kapczástul.

Simegi Mihály kovács néhai Fejes András itt lakozó jobbágy mostoha leányát Latos Örsébetet elvevén és Fejes András magtalanul meghalván azon kovács megesküdött előttem, hogy semmi atyafia nincsen azon Fejes Andrásnak és két ökrénél több sem maradott volna Fejes Andrásnak ezen kovácsnál: kire nézve szovát hitivel erősítvén, azon két ökröt uram ő nagysága számára akarván foglanom mint magva szakadt jobbágyit, de az ökrökért megalkudván velem, adott 12 tallért az úr számára is az ökrököt nála hattam. Azonban prágai jobbágy, Tar János, felesége Dukoni Örse annak utánna megbizonyítván előttem, hogy az ő édes anyja Fejes Andrásal egy lett volna, mind az két félt előmben hivattam és Kovács Mihálynét is mint az urát hitestelni akartam, de látván mindketten urastul azon szegény prágai jobbágy felesége igazságát, hitre nem ment, hanem megalkudtak vele és azon két ökröt az prágai jobbágy feleségé(nek) simpliciter alku szerint visszaadták, minden nemü ellenek való praetentioért, nekem penig az praespecificált ökrök árát mindkét részről ide cedálták ----- 18 " — "

Parragi Imre azon prágai jobbágynéra maradván Fejes Andrásrul egy szőleje ezen simegi hegyen, hogy Parraginak szerzettem, fáradságomért maga jóakarattal adott egy skárlát szőnyeget.

Hani Bencze fia Forintos György juhái lopásban tapasztaltatván Szarkondi Marczin kivéven vasbul, szolgának adott ----- 1 " 50 "

Deveczeri hadnagy Nagy Mihály György küldött maga jóakarattal adott egy pár karmasin papucsot kapczástul.

Geóri Andor tapoczai hajdu meglővén ártatlanul Rác Jakabot és véle magalkudván, azért bírságban adott	1	forint 20 denár.
Üregi két polgár Salonvári uram jobbágyi ott való két embernek feleségét elhozván latrul és Tapoczán tapasztaltván és fogságra ide hozatván cum restitutione uxorum, adott Salonvári uram egy pár karmasin czizmát.		
Tapoczai Fősér Bencze hajdu magtalanul meghalván, Czobánczban adóssága maradt rám.....	3	„ 50 „
Tapoczai Bati Pál ott lakozó egy szabó legént megvagdálván, vérbírságban adott	3	„ — „
Mandosics Pál tapoczai kalauz maga jóakarattyából adott ajándékon egy pár karmasin csizmát.		
Rác Dadai polgároknak marhájokat kesztheliek elhajtván pártfogásért ajándékban hozott egy pár karmasin kapczát.		
Tapoczai Kolompár Marczinnak öcse (megölvén egy ott való tót hajdut) elszökvén, annak részében jotott herczegh-szölósi rác portékából egy pár karmasin csizma egy vég abával együtt.		
Macsilai két polgár küldött a Somogyrul egy pár karmasin papuczot kapczástul.		
Simegen lakozó Deveczeri Gecezi lovát onét egy deveczeri katona ellopván, az iránt hogy pártját fogtam és megalkudott, maga jóakarattyából azon Deveczeri Gecezi adott	—	„ 75 „
Szent Gróton lakozó Tót Jankó és Latkói Gyurkó itt az erdőkön leselkedvén és lesben tapasztaltván, az itt valóktól behozatott, kiket kezességre kiadtam, jóakaratomért s lovak tartásáért adtak	2	„ — „
Tapoczai Eöri Gyurkó katona megvágván ott lakozó György deák lábát, vérbírságért és elbujdosván 3 hétig, hogy haza mehessen és törvény nélkül ne büntessék, adott	5	„ 50 „
Tihany (a tulajdonos neve kihagyva) 4 ökre elveszvén és a tolvajoktól Rác Istvánnál Mikó elvétetvén, nyargallóban adtak	3	„ 25 „
Simegi Varga Istók körze büntelenül az uczán megvervén itt lakozó Szalai Jánosné, hatalmaskodásaért való bírságban adott	3	„ — „
Simegi Szabó Péter Csonka lakatossal együtt török rabjok hamaráb és bizonyosabb szabadulása végett való jóakaratomért magok jóakarattyukból adtak egy pár karmasin csizmát.		
Sepesdi Ágoston Mihálynak adtam fel egy darab erdőt maga szőléjéhez irtani dézsma ará 7 esztendeig való szabadsággal, adott	1	„ 50 „

Simegi Kalmár Gyurkó, Gerencsér és több hajduk ur ő nagysága borszöröcsöki földiről két vásárheli ökröt az fajzásrul (!) behajtván, hogy kiadattam őket, jóarathból adtak..... 2 forint — denár.

Simegi Kis Ferencz, Szechódi Gyurkó, Kurbán Gyurkó, Pintér Illés az Bakonyon el (!) tehenet (Knich gazdája nem találkozik) orozva elvevén is magok között felpraedával (!), házoknál darab számra in flagranti találtatván, büntetésben attak 2 " 75 "

Tapoczai Balogdi Szabó György ma jó akaraty-tyából adott egy pár karmasin papucsot, hogy Patai-nénál levő adósságáru contentáltassam.

Harmadik esztendőre.

Tapoczai Kovács István, Szőlösi Máté és az többi társai, kik az zombori két görög ráczokat hoztak, pécsváradi apátur no maga jobbágyinak praetendálván lenni, Sopronban nagy urak eleiben menvén a dolog, hogy az iránt igasságokban párton fogtam és azon rabokat kezeknél megtartottam, magok jóakarattukbul egy párducz hőrré adtak.

Tapoczai Igali Tamás és Gárdi Tamás jóakarattukbul küldöttek egy pár bétlet karmasin csizmát.

Simegi Fazék vagy Hany Benedek megszántván és bevetvén Pográny Ferencz a azon egy hold földit is az város szélén itt megmarasztván maga jóakarattából alkudott meg velem és adott... 6 " — "

Prágai Kados Györgynek tiz disznai elveszvéen, pártfogását maga jóakarattából adott egy rókabört.

Tapoczai Simon Mihálynak ott lakozó Szücs György ellen levén bizonyos törvényes kereszte, azon pártfogásért maga jóakarattából hozott egy rókabört és pénzt 1 " 50 "

Simegi Somogyi Jankó társaival együtt Geörbieknek (?) bizonyos számu sertésmarháját elvervén és azokat vas alatt megelégéttvén fogságában büntetésben adtak 1 " 50 "

Simegi Bogár István Veszprémben parancsolván uram levelével és parancsomat megvetvén, hogy az várban arestomra ne küldjem, küldött — " 75 "

Nyradi Varga István pöcsétemet megbecsülvéen, hogy azt mondta: szarik reá és az falunak panasza levén ellene, hogy be nem jött pöcsétemre, a falu magát behozta és egy ideig itten levén, büntetésben adott 3 " — "

Tapoczai Jakicza és Szemely Gyurkó mohácsi törököt hozván azon csatából, magok jóakarattukbul adtak 2 " — "

Tapoczai Szőlősy Máté több társaival együtt a a Vigiti váczok sarczából adtak magok jóakarattyokból egy pár karmasin csizmát.

Bonnyai Haczi Mikula fia 3 legelő lovat ellopván és itt az várban vason levén cum contentatione partis lesae adott egy pár csizmát.

Csepeli polgárok magok jóakarattyokból hoztak Ketheli János ellen való perekben egy pár karmasin papuczot:

Szántóiak a Somogyrul kért pusztá hel feladásnál egy pár pupuczot kapsásatul és pénzt 1 forint — denár.

Krakói Kovács Gécz és Nirati Ferencz tolvaj módon elvivén sz. békáli Berta Györgynek egy juhát, elhozván és több lopott portéka is náluk találtatván és in flagranti Sümegetul megfogatván, azon jobbágy contentatióján kívül adtanak fejek szabadulásában... 18 " — "

Jánosházi (neve hiányzik) katona jelen levén azon latorkodásban, maga elszaladván lovát ide hozták, mellyet váltott ki tőlem 4 " 50 "

Tapoczai Berkendi Mátét akaliak megölvén és feleségével megalkudván díjáért is tőle elvett nála levő portékájáért, azon pártfogásomért maga jóakarattyából adott a felesége a portéka árából 4 " — "

Czatalbas és Darási Balázs tapoczai labanczok több társaival együtt Monostornál hozván 5 rácz rabot és azokat kalocsai érsek uram magáénak praetendálván lenni, azon pártfogásomért és Bécsben való költségemért, fáradságimért adtak tiz kősöt (küsoot) és 15 " — "

Simegen lakozó Sárvári Gergelynek levén bizonyos controversiája pragai ispaiával Fejérvárott pártfogásomért maga jóakarattyából adott egy pár karmasin csizmát.

Közli: SÖRÖS PONGRÁCZ.